

پلاک ثبتی ۶۸ شمیران

اوین، روزگاری روستایی بود در دل شمیران بزرگ و تکیه داده به ارتفاعات البرز اما اکنون سالهاست مانند دیگر آبادی‌های شمیران رخت نو به تن کرده و یکی از محله‌های سرشناس شمال شهر و در میان اهالی به پلاک ۶۸ شمیران معروف است. «اوین» به گواه یافته‌های باستان‌شناسی در تپه سر باز یکی از آبادی‌های کهن پایتخت است؛ محله‌ای سرسبز با چنارهای چندصدساله، یا توتق با چنار و درخت «۱۳ چنار» معروفش که اگرچه بسیاری از باغ‌کاری‌های گذشته خود را لاجرم با برج‌ها و آپارتمان‌ها جایگزین کرده اما هنوز هم صفای

احمد فکری
معمدمحله

محمد دادفر
معمدمحله

سیدمهدی اعرابی
شمیران پژوه

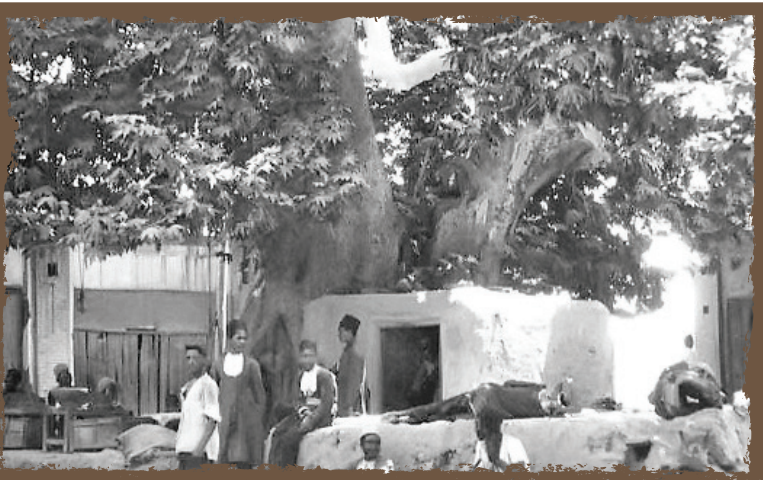

علیرضا زمانی
تهران پژوه

اعرابی، شمیران پژوه و از اهالی قدیمی اوین و محمد دادفر و احمد فکری از دیگر معتمدان این محله برگزار شد.

گذشته‌اش را حفظ کرده است. دومین نشست پژوهشی «محله من» مرکز تهران پژوهی همشهری با حضور علیرضا زمانی، تهران پژوه، سیدمهدی

پهلوی اول نماد مقاومت روستا را قطع کرد

اوین، به نام میدان پاچنار، قرار داشت نماد مقاومت در برابر جور و ظلم حکومت پهلوی اول می‌دانند و با همین رویکرد نام آن را حفظ کرده‌اند. این روزها اهالی اوین از مرکز اوین به عنوان پاچنار نام می‌برند، اما هر چه نگاه کنید اثری از چنار در این محدوده پیدا نخواهید کرد. حدود یک قرن از قطع چنار ۱۲۰۰ ساله اوین گذشته، اما مردم روی حفظ نام این درخت اصرار می‌ورزند.

قطع می‌شود و داغ پنهانی بر دل مردم اوین گذاشته می‌شود. «این درخت آنقدر بزرگ و تنومند بوده که داخل آن برخی مشاغل مثل یخ‌فروشی و پینه‌دوزی انجام می‌شده و بسیاری از اهالی اوین برای تصمیم‌گیری درباره حصاد و اتفاقات مهم پای همین درخت جمع می‌شدند که به همین خاطر محدوده‌ای که این درخت در آن واقع شده بود به «پاچنار» معروف شد. براساس برخی یافته‌های محققان، عمر این درخت بالغ بر ۱۲۰۰ سال تخمین زده می‌شود و پژوهشگران بر این باورند که چنار قدیمی اوین به نوعی پایگاه اجتماعی این قریه بوده اما به واسطه اختلاف کشاورزان اوینی و درباری‌ها در دوره پهلوی اول

قصه نوستالژیک کشتزارهای رؤیایی
سوزک و دره حلیمه‌خاتون اشاره کرد که امروز هیچ اثری از آنها باقی نمانده است. آبادی اوین در گذشته‌های ننه چندان دور مملو از کشتزارهای هندوانه بود و هندوانه شب پلدای اهالی شمیران را تأمین می‌کرد. اعرابی در این باره می‌گوید: «چند دهه پیش در محل کنونی نمایشگاه بین‌المللی و اراضی اطراف آن کشتزاری وسیع بود که انواع صیفی از جمله هندوانه در آن کشت می‌شد. آن کشتزار، هندوانه اوین و آبادی‌های اطراف را تأمین می‌کرد و شمیرانی‌ها هم برای خرید هندوانه به همین کشتزار می‌آمدند، اما امروز دیگر خبری از کشتزارهای هندوانه و جالی‌های وسیع صیفی جات نیست و برج‌ها و ساختمان‌های بلندمرتبه جای آن را گرفته‌اند.»

کشتزارهای وسیع

۵ خانواده سرشناس

طایفه‌های قدیمی اوین
بومیان و مهاجران

شمیرانی‌ها یک امتیاز ویژه دارند؛ آنها با شنیدن نام فامیل هر یک از اهالی قدیمی شمیران، به اصل و نسب و آبادی محل زندگی او و اجدادش پی می‌برند. آبادی اوین به عنوان یکی از آبادی‌های کهن شمیران نیز طوایف قدیمی و معروفی داشت که هنوز در این محله زندگی می‌کنند. محمد دادفر، یکی از اهالی قدیمی اوین، درباره معروف‌ترین طوایف مهاجر اوین می‌گوید: «شغل اهالی آبادی اوین کشاورزی بود و همین جاذبه باعث شده بود که مهاجران فصلی بسیاری در فصل برداشت محصول به اوین مهاجرت کنند. به عنوان مثال، در موعده برداشت گیلاس، گیلاس‌چین‌هایی از قزوین و الموت به اوین مهاجرت می‌کردند و پس از برداشت محصول به قزوین برمی‌گشتند. اما اوین مهاجرانی هم داشت که به واسطه پیدا کردن کار، تأمین معیشت و مسائل اقتصادی به اوین مهاجرت کردند و در همین آبادی برای همیشه ساکن شدند. گروهی از مهاجران دائمی اوین از حدود ۸ دهه پیش از شهرهای ملایر، نهاوند و تویسرکان آمدند و در اوین خانه و زندگی تشکیل دادند. از این شهرها طوایفی مثل جلالوند، ممی‌وند، غیاثوند، کولیوند، چگینی، روزبهانی، جهانی، ظفری و... به اوین آمدند.»

سیدمهدی اعرابی، شمیران پژوه و از اهالی قدیمی شمیران، درباره طایفه‌های آبادی اوین می‌گوید: «اوین طوایفی بسیار قدیمی دارد که براساس اسناد می‌توان اثبات کرد برخی از آنها چند قرن است که در اوین سکونت دارند. ۵ خانواده از این خانواده‌ها شجره‌نامه دارند و می‌توان تشخیص داد از دوره صفویه تا اکنون چه شغلی داشته‌اند و کجا مدفونند. این ۵ طایفه عبارتند از: مسعودیان، اعرابی، ابطحی، میرشریفی و اوینی. از دیگر خانواده‌های بومی اوین نیز می‌توان به خانواده‌هایی که با نام فامیل میررحیمی، بذرافشان، فکری و شعبی، خاکی و... در اوین زندگی می‌کنند اشاره کرد.»

اوین از روزگار قدیم ۹ کشتزار وسیع و بزرگ داشته و بسیاری از آنها در مسیر عبور آب قرار داشته‌اند. این کشتزارها بعدها به باغ‌های سرسبز تبدیل شدند، اما برخی از آنها با گذشت زمان از گزند تخریب‌ها و ساخت‌وسازهای بی‌رویه در امان نماندند و هم‌اکنون فقط نامی از آنها باقی مانده است. حکایت نامگذاری این کشتزارها خواندنی است. سیدمهدی اعرابی، استاد دانشگاه و شمیران پژوه، می‌گوید: «کشتزار میان بارو بین ۲ دره کوچک واقع شده بود و به همین خاطر با این نام شناخته می‌شد یا کشتزار گل میانه که بین ۲ گلزار بزرگ قرار داشت و بهترین سیب‌زمینی‌های تهران در همین کشتزار برداشت می‌شد. کشتزار گل میانه در مسیر عبور آب قرار داشت و گلابی‌های معروفی داشت و ساختمان «مرکز همایش‌های بین‌المللی اجلاس سران» در همین مکان ساخته شده است. بخشی از گل تهران هم در کشتزارهای گل میانه برداشت می‌شد، اما با گذشت زمان بالغ بر ۸۰ رستوران در همین نقطه از اوین ساخته شد و به همین خاطر با بحران کم‌آبی مواجه شده است. کشتزار سرخ هم در محل فعلی ساختمان وزارت ورزش و جوانان بود و چون خاک سرخ رنگی داشت به کشتزار سرخ معروف شده بود. کشتزار سرلوح در اراضی سنول بود. لوح به معنی مکان صاف و مسطح است و این کشتزار سرلوح که محل کاشت نخود و گندم بود چنین ویژگی منحصر به فردی داشت.» از دیگر کشتزارهای معروف می‌توان به باغ چاله، قلقله، نوگیریه، دره سبزیک یا دره